

Ойтке бундан алынган сўз бۆлиминин
басшысы С.А.Ибраһимов

“Ақтөбе облысының білім басқармасы Әйтеке би ауданының білім бөлімі” мемлекеттік мекемесінің “Сарат мектеп-бөбекжай-балабақша кешені” коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Варіативтік компонент

«Ертегілер елінде»

Әзірлеуші: Г.О.Түлеуова

Лауазымы: тәрбиеші

Тәрбиеленушілер жасы: 3 жас

Іске асыру мерзімі: 2024-2025 оқу жылы

Сарат ауылы

Түсінік хаты

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту стандарты талаптарына сәйкес мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылық ойлау мәдениеті мен қиялын дамыту жұмыстарын жүргізуге байланысты «Балдәурен» ересек тобына «Коммуникатив» дағды бойынша «Әжемнің ертегісі» тақырыбында вариатив бағдарлама алынды. «Әжемнің ертегісі» бағдарламасының негізгі мақсаты – балаларды қазақ ертегілерін тыңдауға және түсінуге үйрету. Баланың сөздік қорын байыту және сөйлеу дағдыларын дамыту.

Ұлттық салт-дәстүрлерді түсіндіру арқылы баланың тұлғалық қасиеттерін тәрбиелеу, балалардың шығармашылық қабілеттерін, сөйлеу мәдениетін, қиял мен ой-өрісін дамыту, сондай-ақ қазақ халық ертегілерін насихаттау арқылы ұлттық құндылықтарға деген қызығушылықты арттыру. Ертегілер арқылы балаларды мейірімділікке, адалдыққа, әділдікке және шыдамдылыққа тәрбиелеу көзделген.

Бағдарламаның негіздемесі: Әжелер – қазақ халқының ең асыл мұраларын жеткізуші тұлғалар. Олар өздерінің өмірлік тәжірибесі мен даналығын жас ұрпаққа ертегілер, аңыздар арқылы жеткізіп, балаларды жақсы мінез-құлыққа тәрбиелейді. Бағдарлама әртүрлі тақырыптарға бөлінген ертегілерден тұрады. Әрбір ертегі балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес таңдалып, оларға түсінікті және қызықты болатындай етіп беріледі. Сонымен қатар, ертегілерді сахналау, рөлдерге бөлу, сурет салу, кейіпкерлердің мінез-құлқын талқылау сияқты интерактивті әдістер қолданылады.

Мақсаты: Сахналық қойылымдар, тәрбиелік мәнді әңгімелер, тақпақтар арқылы балалардың ойлау қабілетін дамыту

Міндеттері:

1. Ертегі мазмұнын сахналау арқылы 4 жастағы балалардың тіл байлығын жетілдіру;
2. Дауыс ырғағы арқылы кейіпкерлерінің мінез-құлықтарын көрсете білуге үйрету;
3. Әр-түрлі рөлдерге ойнай білу қызығушылығын дамыту; көркемдік образдық бейнелеу құралдарын: екпін, ым-ишара, жүріс-тұрысты пайдалану
4. Басқа балалармен ұжымдық қарым-қатынасқа түсу дағдыларын қалыптастыру;
5. 4 жастағы балаларды сахна мәдениетіне тәрбиелеу.

Қолданылатын әдіс-тәсілдер:

- **Әңгімелесу және талқылау:** Балаларға ертегілерді тыңдатып, оларға сұрақтар қою, олардың ойын білу.
- **Сахналау:** Ертегілерді рөлдерге бөліп, сахналау арқылы шығармашылық қабілеттерін арттыру.
- **Шығармашылық тапсырмалар:** Кейіпкерлердің суреттерін салу, өз ертегілерін ойлап табу.
- **Ойындар:** Ертегіге негізделген әртүрлі ойындар арқылы балалардың зейінін шоғырландыру.

«Ертегілер елінде» вариативтік бағдарламасы туралы ПІКІР

«Ертегілер елінде» бағдарламасы балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытуға, қиялын кеңейтуге және ауызекі сөйлеу тілін жетілдіруге бағытталған. Бағдарлама мазмұны ертегілердің құндылығын балалардың дүниетанымына енгізуге көмектеседі және олардың тұлға ретінде қалыптасуына оң әсер етеді. Ертегілер арқылы балалар ізгілік, әділеттілік, батылдық және мейірімділік сияқты маңызды адамгершілік қасиеттерді меңгереді.

Бағдарламаның ерекшелігі - оқыту процесінде ойын элементтерін қолдану, бұл балалардың қызығушылығын арттырып, ертегілерді тереңірек түсінуге мүмкіндік береді. Ертегілерді сахналау, сурет салу, көлөнер жасау сияқты шығармашылық тапсырмалар балалардың қиялдау және ойлау қабілеттерін дамытады. Сонымен қатар, «Әжемнің ертегісі» бағдарламасы бала тілін дамытуға да үлкен үлес қосады. Әртүрлі ертегілерді тыңдап, оларды талқылау арқылы балалардың сөздік қоры байып, сөйлеу мәнері қалыптасады. Бағдарлама мазмұны балалардың жас ерекшеліктеріне сай дайындалған, бұл олардың материалды жеңіл қабылдауына және қызықтыруына септігін тигізеді.

Жалпы алғанда, «Әжемнің ертегісі» авторлық бағдарламасы балабақшадағы тәрбие процесін тиімді ұйымдастыруға арналған құнды құрал деп бағалауға болады. Ол балалардың шығармашылық қабілеттерін, тілдік дағдыларын және адамгершілік қасиеттерін дамытуға бағытталған маңызды әдістемелік құрал болып табылады.

Күтілетін нәтиже:

«Ертегілер елінде» балаларды ұлттық мәдениетке, қазақ тіліне және халық даналығына баулу мақсатында ұйымдастырылған. Бұл жоба арқылы балабақша балалары тек білім алып қана қоймай, өздерінің тұлғалық қасиеттерін дамытып, болашақта саналы азамат болып өседі деп күтілуде. Бағдарламаның соңында балалардың ертегілерге деген қызығушылығы артып, олардың шығармашылық қабілеттері, сөйлеу дағдылары жақсарады деп күтіледі. Сондай-ақ, балалардың ұлттық құндылықтарға деген көзқарасы оң бағытта қалыптасады.

«Сарат мектеп-бөбекжай-бағдарламасының жетекшісі»

КММ-нің бағдарламасы

Ж.Б.Қайдакова

Бағдарламаның мазмұны

№	Тақырыбы	Сағат саны
1	Театр әлемі	1
2	Театр әлеміне саяхат	1
3	Жаксы сөз жарым ырысы	1
4	Достар ертегісі	1
5	Баланың айласы	1
6	Екі лак	1
7	Қуыршақтар	1
8	Қайдан келдің бауыреке	
9	«Қайырымды қоян», (ертегі)	1
10	Аласқан құмырсқа	1
11	«Ойыншықтар» Н. Әлімқұлов.	1
12	«Үш аю» ертегісі	1
13	Жеті лак	1
14	Екі сараң қонжық	1
15	Онға дейін санай білетін лак ертегісі	1
16	«Қызыл телпек»	1
17	Қоянның үйі	1
18	Түлкі мен ешкі	1
19	Мақтаншақ қоян.	1
20	«Қолғап» украин халық ертегісі.	1
21	«Аяз ата сиқыры» ертегісі	
22	«Дәрігер Айболит» ертегі.	1
23	«Жыл басына таласқан хайуанаттар» ертегісі	1
24	«Қияр мен капуста» ертегісі	1

25	«Бидай мен қанбақ» А.Токмағанбетов	1
26	«Қайырымды бала» Б.Данабеков	1
27	«Арыстан мен тышқан» (латыш ертегісі)	1
28	«Қияр мен капуста» ертегісі	1
29	Гүл туралы аңыз. Мнемотехника тәсілімен	1
30	Қайдан келдің бауырсақ	1
31	Такпак айта білемін Мнемотехника тәсілі	1
32	Еңбек , бәрін жеңбек	1
33	Біз бақытты баламыз	1
34	Орман дәрігері.Ертегі	1
35	«Нан қайдан шығады?»	
36	Ертегі еліне саяхат	1

**«Ертегілер елінде» вариативтік бағдарламаның
ұйымдастырылған іс-әрекет жоспары**

№	Тақырыбы	Шарты	Қолданылатын материалдар	Сағат саны
1	Театр әлемі	Балаларға театр сөзінің мағынасын түсіндіру. Сахна деген не? Кейіпкерлерді сахналау деген не? Сөйлеу мәнері, іс- қимылдар туралы түсінік беру.	Кейіпкерлердің суреттері,қағаз,желім, қайшы	1
2	Театр әлеміне саяхат	Ертегідегі кейіпкерлерін жасау. Балалардың шығармашылығын дамыту. Әр затқа сипаттама беруге үйрету.	Қағаз,фетр мата,қайшы,ыстық клей,скотч т.б	1
3	Жаксы сөз жарым ырыс.	Балаларды жаксы істерге, жаксы сөздер айтуға, жаксылық жасай білуге тәрбиелеу. Өзара жаксы қарым- қатынас жасай білуге үйрету	Мақал-мәтелдер жиынтығы	1
4	Достар ертегісі	Ертегі желісін мнемотехника тәсілі арқылы түсіндіру.Ертегіні сахналауды үйрету.	Ертегілер туралы кітаптар	1
5	Баланың айналасы	Балаларға ертегіні оқып, мазмұнын түсіндіру. Жаксылық пен жамандықты ажырата білуге үйрету. Берілген рольді қызығушылықпен орындау қабілеттерін жетілдіру.	Кітаптар,нақыл сөздер жазылған кітаптар	1
6	Екі лак	Балаларды ертегі арқылы батылдыққа, тапқырлыққа, адамгершілікке тәрбиелеу. Ертегіні сахналай білуге үйрету	Лақтың суреті	1
7	Қуыршақтар	Балалармен өздерінің ойыншықтары, қуыршақтары туралы әңгімелесе отырып, балаларды әдептілікке, тазалыққа үйрету.	Қуыршақтар	1
8	Қайдан келдің бауырсақ	Балалардың нан туралы түсінік беру. Сурет бойынша ертегінің мазмұнын әңгімелеу. Нанды қадірлеуге тәрбиелеу. Баланың сөйлеу мәнерін қалыптастыру	Бауырсақ суреті	
9	«Қайырымды қоян». (ертегі)	Ертегіні балаларға түсіндіре отырып, қайырымдылыққа, адалдыққа, мейірімділікке тәрбиелеу. Бала мен қоян арасындағы достықты үлгі ете отырып, достыққа адал болу қажеттігін түсіндіру.	Қоянның суреті,сәбіз	1
10	Аласқан құмырсқа	Таныс сюжеттер бойынша ертегілерді драмалауға үйрету.Достық қарым-қатынас және өзара көмек көрсету дағдыларын қалыптастыру..	Құмырсқаның суреті,ертегі кітаптар	1

11	«Ойыншыктар» Н. Әлімқұлов.	Өлең жолдарын мнемокесте арқылы мәнерлеп оқып түсіндіру. Есте сақтауға үйрету. Кесте бойынша өлең жолдарын жаттау	Әр түрлі ойыншыктар	1
12	«Үш аю» ертегісі	Мнемотехника әдісі бойынша ертегі желісін графикалық суреттер көмегімен түсіндіру. Балалардың кесте арқылы қайталап айтуын қадағалау.	Аюдың суреті, үйшік	1
13	Жеті лак.	Балалардың ой-өрісін дамыту үшін ертегі кейіпкерлерінің іс-қимылдарын, көрсете алуға үйрету.	Сүт, лак, балалар журналы	1
14	Екі сараң қонжық	Ертегінің мазмұны мен тақырыбының арасындағы байланысты көруге баулу. Ой - өрісін, ойлау қабілетін, тіл байлығын дамыту.	Қонжықтың суреті, қағаз, желім	1
15	Онға дейін санай білетін лак ертегісі.	Балаларды достыққа тәрбиелеу. Есте сақтау қабілет терін, диалогты сөйлеуге үйрету. Ертегіні рөлге бөліп ойнауға үйрету.	Сандар	1
16	«Қызыл телпек»	Кейіпкерлердің іс-әрекетін дауыс ырғағын бере білуге үйрету. Өзін-өзі көрсете білуде жеке шығармашылық қабілеттерін танытуға тәрбиелеу.	Қызыл телпектің суреті	1
17	Қоянның үйі	Балалардың ой өрісін ертегі айту арқылы дамыту, байланыстырып сөйлеуді, тіл байлықтарын толықтыру. Ертегіні рөлге бөліп ойнауға үйрету. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.	Сәбіз, қоян, үйшік	1
18	Түлкі мен ешкі	Ертегі мазмұнын зейін қойып тыңдауға үйрету. Балалардың сөздік қорын молайту	Түлкі, ешкі суреттері	1
19	Мақташак қоян.	Балаларды ертегі мазмұнын мәнерлеп айтуға және диалогты сөйлеуге үйрету. Ертегідегі кейіпкерлердің сөз мәнерін, қимыл - қозғалысын келтіріп ойнауға үйрету. Қолданылатын көрнекіліктер: АКТ, ертегі мазмұнын бейнелейтін суреттер	Теледидар, қоян, үйшік	1
20	«Қолғап» украин халық ертегісі.	Балаларға ертегі мазмұны туралы түсінік беру, ертегідегі кейіпкерлердің дауысын салуға үйрету.	Қолғап, мата, қайшы, ине жіп	1
21	«Аяз ата сиқыры» ертегісі	Театрландырылған әрекеттің басқа жұмыс түрі: саусақ театры арқылы сахналауға үйрету. Есте сақтау қабілетін дамыту.	Қар, су, аяз ата суреті	1

22	«Дәрігер Айболит» ертегі.	Балаларды мейірімдікке, өзге адамдарға, жануарларға қамқорлық қатынасын білдіруге талантан дыруды жалғастыру. Жануарларға қамқорлыққа тәрбиелеу.	Дәрігер суреті, ақ халат, дәрігердің сумкасы, әр түрлі дәрілер	1
23	«Жыл басына таласқан хайуанаттар» ертегісі	Таныс сюжеттер бойынша ертегілерді драмалауға үйрету. Ертегі желісін ретімен орындауды жетілдіру. Дұрыс қарым-қатынас жасауға тәрбиелеу.	Жан-жануарлар суреттері	1
24	«Қияр мен қауыста» ертегісі	Таныс сюжеттер бойынша ертегілерді драмалауға үйрету. Барлық дыбыстарды анық және әртүрлі қарқында дыбыстауға жаттықтыру.	Қияр, қырыққабат	1
25	«Бидай мен қауыс» А.Токмағанбетов	Өлеңді мәнерлеп оқи отырып, қазақ халқының ежелден келе жатқан кәсіби егін өсіру туралы мағлұмат беру.	Бидай, қауыс, желім, қатты гардон	1
26	«Қайырымды бала» Б.Данабеков	Қайырымдылық, имандылық туралы түсінік беру. Балалардың бойына рухани адамгершілік қасиеттерді үялату. Өз халқының салт-дәстүрінде негізделген адамдық асыл қасиеттерді ажырата біліп игеруге баулу. Қайырымды болуға тәрбиелеу.	Ертегі кітаптар	1
27	«Арыстан мен тышқан» (латыш ертегісі)	«Арыстан мен тышқан» ертегісінің мазмұнымен таныстыру, ертегіні оқып беру, тіл байлықтарын молайту, қызығушылықтарын арттыру, ойлау қабілеттерін дамыту. Арыстан мен тышқанның айырмашылығын айту.	Арыстан, тышқан суреттері	1
28	«Қияр мен қауыста» ертегісі	Таныс сюжеттер бойынша ертегілерді драмалауға үйрету. Барлық дыбыстарды анық және әртүрлі қарқында дыбыстауға жаттықтыру.	Қияр, қырыққабат суреттері	1
29	Гүл туралы аңыз. Мнемотехника тәсілімен	Ертегінің мазмұнымен, кейіпкерлерімен таныстыру, ертегіні тыңдауға, ертегі бойынша сұрақтарға жауап беруге дағдыландыру.	Гүл, құм, су, шелек	1
30	Қайдан келдің бауырсақ	Графикалық сурет бойынша ертегінің мазмұнын мнемотехника тәсілі арқылы айта отырып, өлең жолдарын жаттау. Баланың сөйлеу мәнерін қалыптастыру	Бауырсақ суреттері	1
31	Тақпақ айта білемін Мнемотехника тәсілі	Балалардың жаттаған тақпақтарын мнемотехника тәсілімен қайталап тексеру.	Интернет желісі, кітаптар	1
32	Еңбек, бәрін жеңбек.	Балаларға еңбек туралы мақал-мәтелдер үйрету. Мақал-мәтелді мнемотехника тәсілі арқылы жаттау.	Мақал-мәтелдер жинағы	1

33	Біз бақытты баламыз	Бақыт, қуаныш, сүйіспеншілік құндылықтарының мағынасын түсіндіру. Балалардың дүниетанымын, ой-өрісін дамыту.	Балалардың өздері жаксы көретін суреттері	1
34	Орман дәрігері. Ертегі.	Балаларға ертегі желісін түсіндіре отырып, ағаштардың адам өміріне тигізетін пайдасын түсіндіру. Ертегідегі құстардың ақылдылығын айта отырып, баланы адал, ақылды, қайырымды болуға, табиғатты аялай білуге тәрбиелеу.	Ормандағы ағаштар, желім, жатты гардон, қайшы	1
35	«Нан қайдан шығады?»	Балаларға ертегі желісін түсіндіре отырып, бидайдан нан шығатыны жайында, нан дастарханға жеткенше қаншама еңбек жасалатынын түсіндіру. Үлкендердің еңбегін құрметтеп, нанды ысырап етпеуге, бағалай білуге тәрбиелеу. Күзгі еңбек түрлерін атау.	Үн, су, бидай т.б	
36	Ертегі еліне саяхат.	Айналадағы заттардың көлемін, формасын тікелей бақылата отырып меңгерту, логикалық ойындар. Өздігімен жұмыс істеуге машықтандыру, ойнау қабілетін, байқампаздығын, сабаққа қызығушылығын дамыту, өздігінен талдау жасауға үйрету.	Ертегі кітаптар, сахна	1

Қолданылған әдебиеттер

1. Аймағанбетова Қ. « Мен және бәрі, бәрі, бәрі» , «Аруна» баспаса 2014 ж .
2. «Бала мен балабақша» Алматы. Педагогикалық журнал №7. 2018ж
3. Елубаев. А.Е. «Балаларға базарлық» Алматы кітап
4. Орынбаева, Ә.Т. «Сүйікті сикырлы ертегілер»
5. Интернет желісі